

Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани с диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни за второто тримесечие на 2020 г. (01.04 – 30.06.2020)

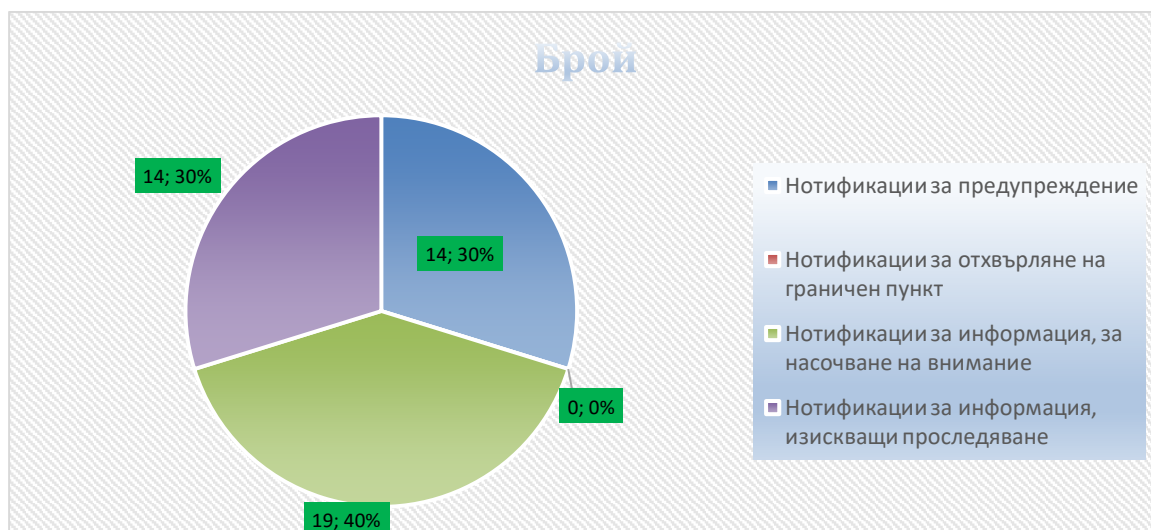
Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с Регламент (ЕО) № 178/2002¹. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

Законова база за функционирането на системата:

- член 50 от Регламент (ЕО) № 178/2002;
- Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи;
- член 30б от Закон за храните;
- член 47 от Закон за фуражите.

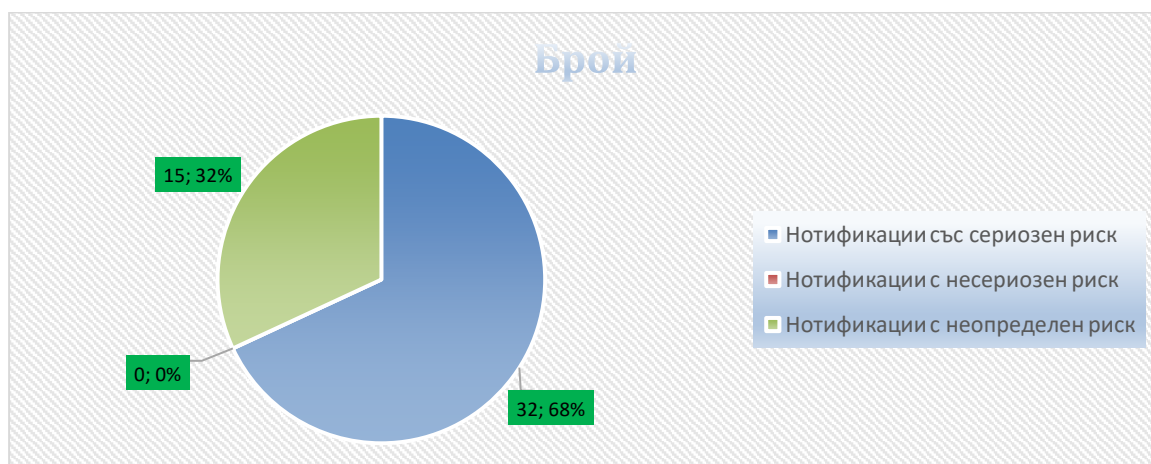
През второто тримесечие на 2020 г. в Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF) са били обработени общо 47 бр. нотификации, свързани с диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни (56 бр. за второто тримесечие на 2019г.). От тях 14 бр. (23 бр. за второто тримесечие на 2019 г.) са нотификации за предупреждение, 19 бр. (9 бр. за второто тримесечие на 2019 г.) са нотификации за информация за насочване на внимание, 14 бр. (22 бр. за второто тримесечие на 2019 г.) са нотификации за информация, които изискват проследяване, няма нотификации за отхвърляне на граничен пункт (2 бр. за второто тримесечие на 2019 г.) (*Фигура 1*).

¹ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните

Фигура 1

При 32 от случаите, изискващи нотификация (30 бр. за второто тримесечие на 2019 г.), рискът за здравето на консуматорите е оценен, като сериозен и в 15 от случаите, рискът се разглежда, като неопределен (**Фигура 2**).

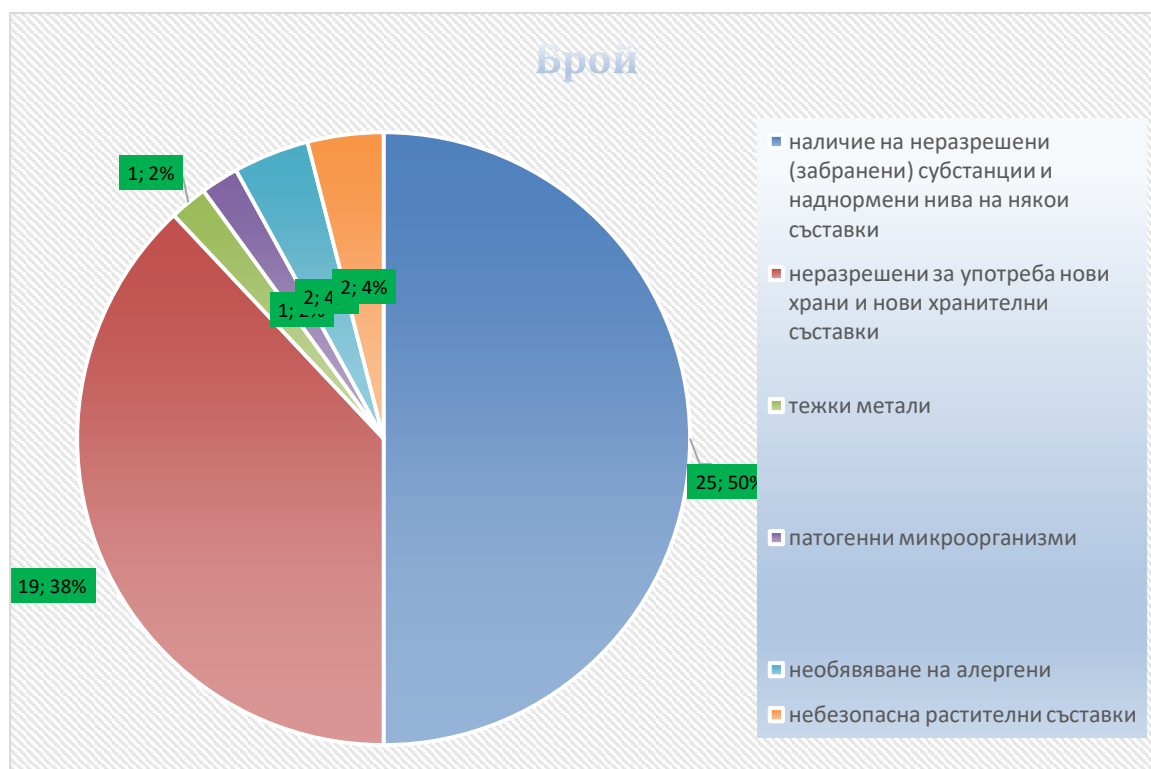

Фигура 2

Идентифицирани са следните несъответствия, представляващи риск за здравето на хората (**Фигура 3**):

- наличие на неразрешени (забранени) субстанции и наднормени нива на някои вещества – 25 бр. Сред тях преобладават нотификациите за установяване на онлайн търговия с неразрешения *2,4-dinitrophenol* (DNP) (13 бр.). Останалите нотификации се отнасят до наличието на други неразрешени субстанции, като *dimethylamylamin* (DMAA), йохимбин, силденафил. Част от нотификациите се отнасят до наднормени нива на някои вещества, като витамин В6 и куркумин (4 бр.). Една нотификация е издадена на база установяване на неразрешения *tetrahydrocannabinol* (THC) в продукти на конопена основа (1 бр.);

2. неразрешени за употреба нови храни и нови хранителни съставки – 19 бр. Сред тези нотификации се откроява големия брой нотификации, отнасящи се до влагане на канабидиол (CBD) в хранителни добавки;
3. тежки метали – 1 бр. (твърде високо ниво на олово в хранителни добавки);
4. патогенни микроорганизми – 1 бр. (ентеротоксин, продуциращия *Bacillus cereus* в хранителна добавки);
5. алергени – 2 бр. (недекларирани млечни и рибни съставки върху етикетите на хранителни добавки);
6. небезопасни растителни съставки – 2 бр. нотификации, издадени на база установяване на растението превара или лечебно великденче (*Scutellaria lateriflora*) и растения от вида *Ptychopetalum spp.* (муира пуама) в хранителни добавки.

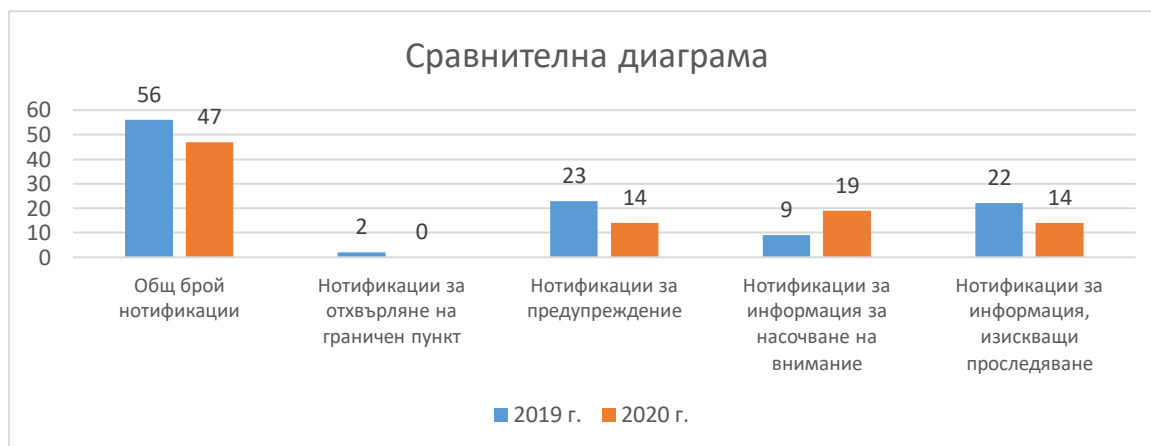
Фигура 3

По отношение на държавите на произход, нотифицираните продукти произхождат предимно от Обединено Кралство (7 бр. нотификации), САЩ (6 бр. нотификации), следвани от Холандия (4 бр. нотификации), Германия (3 бр. нотификации), Молдова и Китай (по 2 бр. нотификации), Испания, Полша, Китай, Австрия, Чехия, Швейцария и Румъния (по 1 бр.). Най-голям е броят на нотификациите, които касаят продукти, обект на онлайн търговия (16 бр. нотификации).

През отчетния период България не е упомената в нито една от издадените нотификации.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите, касаещи диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни, спрямо същия период на 2019 г.

За второто тримесечие на 2019 година, общият брой на нотификациите е 56 бр. Този брой надвишава броя на нотификациите за отчетния период (47 бр.). Виж. **Фигура 4**.

Фигура 4

Относно класификацията на риска, и през двата сравнявани периода при по-голямата част от случаите, изискващи нотификация, рискът за консуматора е определен за сериозен (**Фигура 5**).

Фигура 5

Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2019 г.

През второто тримесечие на 2019 г., България е упомената в 3 бр. нотификации. Два броя от тях са нотификации за предупреждение, като една от тях се отнася до небезопасна храна за кърмачета. През второто тримесечие на 2020 г. България не е упомената в нито една нотификация.

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от RASFF относно диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни, за второто тримесечие на 2020 г. могат да се направят следните изводи:

1. През второто тримесечие на 2020 г. продължава наблюдаваната от началото на годината тенденция към снижаване на общия брой на нотификациите, в сравнение с четирите тримесечия на 2019 г., но нотификациите, при които рискът е определен, като сериозен продължават да са преобладаващи на фона на общия им брой;
2. Сред издадените нотификации преобладават нотификациите, издадени на база установяване на търговия с неразрешени (забранени) субстанции. Сред тях преобладават нотификациите за установяване на онлайн търговия с неразрешения *2,4-dinitrophenol (DNP)*;
3. Все по-често се установява употребата на неразрешената нова хранителна съставка канабидиол (CBD) в хранителни добавки;
4. Значителен дял от нотифицираните несъответстващи на законодателството продукти се разпространяват чрез Интернет (онлайн търговия), което значително затруднява мерките по локализиране и ограничаване на тяхното разпространение;
5. През това тримесечие в системата са регистрирани и нотификации, които се отнасят до употребата на някои растения, чиято неправилна употреба би довела до нежелани последствия за човешкото здраве. Тези продукти са разпространявани в редица европейски държави чрез онлайн търговия;
6. През второто тримесечие на 2020 г. България не е упомената в нито една нотификация, за разлика от същия период на 2019 г.

Изготвил:

д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“ при ЦОРХВ

19.08.2020 г.